

Notulae ad floram Sloveniae

43. *Grafia golaka* (Hacq.) Rchb.

Potrjeno uspevanje na Golakih v Trnovskem gozdu
Confirmation of thriving on the Golaki range in the Trnovski gozd plateau

0049/1 (UTM VL19): Slovenija, Trnovski gozd, Golaki, vzhodna pobočja Srednjega Golaka ter valovit kraški svet severno od Srednjega in Velikaga Golaka, proti mejnemu grebenu med idrijskim in ajdovskim (predmejskim) delom Trnovskega gozda, apnenec, okoli 1400 m n. m. Leg. & det. I. DAKSKOBLER, 4. 8. 1998, delovni herbarij ZRC SAZU; severno pobočje Velikega Golaka, okoli 1460 m n. m., ruševje (*Pinetum mugo* s. lat.) in kotanja na vzhodni strani te gore, tik pod vrhom, okoli 1470 m nm. v., apnenec, vrzelasto subalpinsko bukovje (*Polysticho lonchitis-Fagetum*). Leg. & det. I. DAKSKOBLER, 15. 7. 1999, delovni herbarij ZRC SAZU.

T. WRABER (1990a: 92) v odlični poljudni knjigi o znamenitih rožah na Slovenskem pri opisu kranjske selivke (*Grafia golaka*) piše, da te vrste kljub pridevku po Golakih na njih ni. Podobnost z avstrijsko obočnico (*Pleurospermum austriacum*), na Malem Golaku razširjeno kobulnico, je morda zapeljala B. Hacqueta, da je pri opisu selivke kot njeno nahajališče navedel tudi Golake in jih celo uporabil kot izhodišče za vrstno poimenovanje, čeprav jo je v resnici videl (in dal narisati) kje drugje na Kranjskem. O tej domnevni pomoti je T. WRABER (1990b: 202) pod črto pisal tudi pri botaničnem opisu Čavna.

Nada PRAPROTNIK (1998) je najbrž povzela njegovo domnevo, ko je v poljudnem prikazu kranjske selivke v reviji *Gea* zapisala, da vrsta *Grafia golaka* na Golaku, po katerem je dobila ime, ne raste. Najbližje nahajališče domnevno klasičnemu nahajališču je nad Čepovanom. Prav tako omenja mogočo zamenjavo z avstrijsko obočnico.

Drugačne podatke dajeta dva druga, sicer neobjavljena vira:

A. MARTINČIČ, v diplomski nalogi iz leta 1958, pri opisu rastlinstva Golakov na str. 10 navaja: "Le na nekaj mestih, v senčnatem zavetju, kjer tla niso tako skeletna in kjer nastopa večja vlaga, naletimo na vegetacijo, ki jo sestavljajo visoke zelne trajnice: *Rumex arifolius*, *Lunaria rediviva*, *Geum rivale*, *Epilobium alpestre*, *Grafia golaka*, *Laserpitium latifolium*, *Pleurospermum austriacum*....". V prilogi, seznamu važnejših vrst po raziskanih območjih, je vrsta *Grafia golaka* označena za Golake, Zeleni rob, Čepovan in Kobilico.

V arealni karti vrste *Grafia golaka* za Slovenijo (N. PRAPROTNIK 1987: 137 - neobjavljena, a botanikom znana in pogosto navajana doktorska disertacija) je v kvadrantu Golakov (0049/1) črna pika, kar pomeni herbarijski vir. V ljubljanskem univerzitetnem herbariju (LJU) je posušen primerek kranjske selivke, ki ga je pod Velikim Golakom, na nadmorski višini 1400 m, nabral A. MARTINČIČ 31. 8. 1957.

Pri preučevanju altimontanskih jelovo-bukovih in subalpskih bukovih gozdov na severnih in severovzhodnih pobočjih Golakov sem cvetočo kranjsko selivko opazil ob planinski poti, ki vodi iz Škrbine na idrijski strani proti Golakom. Ponekod obilno raste na skalnatih svetlih (odprtih) krajih na spodnji meji subalpskega bukovja (*Polysticho lonchitis-Fage-*

tum), na stiku z altimontanskim bukovjem (*Ranunculo platanifolii-Fagetum*). MELIK (1959: 17-18) je tu ugotovil morenski nasip, ki ga je nasul pobočni ledenik, ki se je spuščal po osojnih pobočjih Velikega Golaka proti severu. Spremljevalne vrste v kamnitih naravnih vrzelih so *Salix appendiculata*, *Rhododendron hirsutum*, *Lonicera caerulea*, *Laserpitium latifolium*, *Buphthalmum salicifolium*, *Betonica alopecuroides*, *Scabiosa lucida* subsp. *stricta* (?), *Melittis melissophyllum*, *Cirsium erisithales*, *Calamagrostis arundinacea*, na enem kraju tudi *Gentiana lutea* subsp. *symphyandra* idr. Pod vrhom Velikega Golaka kranjska selivka uspeva posamično v ruševju (*Pinetum mugo* s. lat.) in subalpinskem bukovju. V tem bukovju na vzhodnem pobočju Srednjega Golaka rasteta vrsti *Grafia golaka* in *Pleurospermum austriacum* zelo blizu skupaj. Medtem ko kranjske selivke drugje kot pod Srednjim in Velikim Golakom nisem videl, sem avstrijsko obočnico opazil še na več krajih na severnih pobočjih Malega Golaka, Belega hriba in Smrekovega vrha nad Smrekovo drago.

Vsekakor kranjska (golaška) selivka *Grafia golaka* na Golakih v Trnovskem gozdu raste in si zasluži pridevek, ki ji je ga dal B. Hacquet. Golaki so tudi njeno klasično nahajališče, saj HACQUET (1782: 14-15) pri njenem opisu omenja, da raste v Julijskih Alpah, na Malem in Velikem Golaku in v drugih okoliških hribih (glej tudi PRAPROTNIK 1998).

Literatura:

- HACQUET, B., 1782: *Plantae alpinae carniolicae*. Viennae, 16 s. + 5 tab.
 MARTINČIČ, A., 1958: Fitogeografske razmere vzhodnega dela Trnovskega gozda. Diplomski naloga. Oddelek za Biologijo, Biotehniška fakulteta v Ljubljani. 32 s. + priloga.
 MELIK, A., 1959: Nova geografska dognanja na Trnovskem gozdu. Geografski zbornik (Ljubljana) 5, s. 7-26.
 PRAPROTNIK, N., 1987: Iirski florni element v Sloveniji. Disertacija, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo, Ljubljana, 234 s.
 PRAPROTNIK, N., 1998: Hacquetova golaška jelenka ali kranjska selivka. *Gea* (Ljubljana) 8 (8): 32.
 WRABER, T., 1990a: Sto znamenitih rastlin na Slovenskem. Prešernova družba, Ljubljana, 239 s.
 WRABER, T., 1990b: Čaven, ein botanisch berühmter Berg in Slowenien. *Carinthia II* (Klagenfurt) 180./100: 195-210.

Igor DAKSKOBLER

44. *Quercus ilex* L.

Fitocenološki opis nahajališča na pobočjih Svete Gore (Skalnice) nad Solkanom.
 Phytosociological description of the locality on the slopes of Sveta Gora above Solkan.

0047/2 (UTM UL99): Slovenija, dolina Soče, južno vznožje Svete Gore (Skalnice), pod gostilno Oddih, okoli 180 m n. m., apnenec, breča, v prisojnem pečevju (*Ostryo-Quercetum pubescentis quercetosum ilicis*) in v kotanji pod njim (*Seslerio autumnalis-Ostryetum*). Det. J. PAPEŽ poleti 1974 in pozimi 1998, avtorjev popis in fotografski posnetek, I. DAKSKOBLER, 30. 10. 1998 in 20. 4. 1999, delovni herbarij ZRC SAZU.

V pregledu nahajališč črnega hrasta v Sloveniji (T. WRABER & SKOBERNE 1989: 265-266) je izpadlo nahajališče pod Sveto Goro nad Solkanom, kjer ga je leta 1957 nabral T. WRABER (herbarij LJU). Ta herbarijski podatek je pri opisu nahajališč črničevja v Sloveniji upošteval